

Mikonya József két tárcanovellája

Franci bácsi, mint időjós

Manapság, ha az ember tudni akarja milyen időjárásra számíthat a következő napokban, egyszerűen bekapcsolja a rádiót vagy a TV készüléket és megtudhatja, hogy kell-e esernyőt magával vinni, vagy esetleg melegben öltözzön. A műholdas előrejelzés óta eléggé pontosan tájékoztatják a közönséget.

Úgy ötven évvel ezelőtt mi még nem hagyatkozhattunk az efféle előrejelzésekre, mivel még rádiónk és villanyunk sem volt. A legmegbízhatóbb időjárásjelző abban az időben János bácsi, a szomszédunk volt. Valahányszor kilépett az utcára, mindig az eget kémlelte, figyelte a széljárást és főleg a vadlibák vonulási irányát. Sose felejtette el tájékoztatni a környezetét a várható időjárásról. – Szép idő van kilátásban, a vadlibák észak felé repültek. – közölte elégedetten János bácsi. Néha előfordult, hogy elnézte az irányt, ebből azonban nagy baj nem származott; másnap korrigálta tévedését.

1956-ban új házunkba költöztünk. Másik évre rá rádiót vettünk, ami több-kevesebb eltéréssel már megjósolta a várható időjárást. Előfordult, hogy a palántákat kiültettük a kertbe – a jó időben reménykedve – és egy éjszakai fagy végzett velük. Az időjárás szeszélye folytán néhányszor ráfizettünk a korai vetésre, míg rá nem jöttem a dolog nyitjára. Ehhez a szomszédasszony édesapja – aki feleségének halála után a lányához költözött – segített hozzá, mégpedig anélkül, hogy tudott volna róla. Franci bácsi már nyolcvan felett volt, amikor a szomszédunkba került. Nyáron mindig kinn ült a kertben, miközben sóvárogva figyelte a közeli erdőt. Ez az ember az élete nagy részét az erdőben, favágóként élte le. Legénykorában komoly baleset érte: egy zuhanó fa – mely elől nem bírt időben elugrani – szétroncsolta a csípőcsontját. Orvoshoz nem került, hiszen az pénzbe került volna! A csont idővel összeforrt, azonban egyik lába pár centivel rövidebb lett. Franci bácsi rá se hederített, bicegve is tovább döngette a vastag fákat idős koráig.

Idővel feltűnt nekem, hogyha az öregember tavasszal báránnyal kucsmáját felcseréli izzadtságtól átítatott kalapjával, akkor már nyugodtan ki lehetett ültetni a palántákat...

Ősszel, mindenszentek táján, amikor újból előszedte téli fejedőjét, ajánlatos volt a krizantém virágokat letakarni, nehogy megfagyjanak.

Franci bácsi ösztönös időjárás-érzéke több éven át biztos támpontként szolgált részünkre tavasszal és ősszel, mígnem egy szép tavaszi napon – mint az a sok faóriás, amit élete folyamán ledöntött – ő is megadta magát, s elhunyt.

Azóta, ha a motoros láncfűrészek zaját hallom az erdőben, mindig az öregemberre gondolok. Nagy élvezettel mesélt mindig a munkájáról: „...olyan vastag fákat vágunk ki, hogy a társamat – a fűrész másik végén – nem is láttam”.

Manapság a favágás már valamivel könnyebben megy, csak egy gondolat nem hagy nyugton engem: vajon meddig lesz még erdő?!

Tarján, 1988

Bobi

Mióta a kutya eltűnt, a kisfiú nem bírt megnyugodni, nem tudta elképzelni, hogy kedves játszótársa, Bobi vajon hová és miért tűnhetett el olyan hirtelen? A fiú édesanyja is csodálkozott a kutya eltűnésén, hiszen egyedül sose hagyta el a házat; legfeljebb ha a Tomi magával vitte a rétre, ahol pajtásaival rúgták a labdát.

Tomi és a Bobi-kutya a fiú születése óta szinte elválaszthatatlanok voltak egymástól. Nyáron, a diófa árnyékában álló gyermekkosci alatt – melyben Tomika szundikált – Bobi éberem őrködött a gyermek nyugalomán. Az édesanyján kívül senkit nem engedett a gyermekkosci közelébe.

Mire a kisfiú már járni tudott, Bobi lépten-nyomon követte kis gazdáját. Bobi nem volt fajtisza eb, egy keverék, úgynevezett korcs kutya volt. Attól függetlenül nagyon tanulékony, játékos és éber házőrzőnek bizonyult.

Tomi – nagyobbacska korában – néhány dologra betanította Bobit. A fiú sugárzott az örömtől olyankor, ha „tanítványa” produkálta magát pajtásai előtt. A produkciót rendszerint finom falatokkal jutalmazta.

Bobi a baromfiudvarban is ügyelt a rendre. Ha néha betévedt egy idegen tyúk az udvarba, Bobi gondoskodott arról, hogy a „betolakodókat” távol tartsa. Nem volt agresszív természetű, csak addig ugatott – ha idegenek jelentek meg a kapu előtt – amíg a háziak közül valaki meg nem jelent.

Bobi – egy ember átlag-életkorához viszonyítva – elérte az aggastyáni kort. Annak ellenére még eléggé figyelmes volt. Az utóbbi időben kissé szomorúnak látszott. Mozdulata lelassult és a hangja is rekedté vált.

Tomi apja azon törte a fejét, vajon hogyan tudna a – szerinte – „haszontalan” kutyától megszabadulni, anélkül, hogy a gyerek megtudná. Először erdész ismerősére gondolt, aki majd lelövi. De talán ha az állatorvos elaltatná, az mégis „humánusabb” halál lenne! A kivégzés gondolatát végül is elvetette. Családját

megkímélendő, „jobb” ötlete támadt. A családfőnek egy távol fekvő városban akadt elintézni-való dolga. Kora reggel indult útnak autójával. Bobit is magával vitte. A kutya szeretett autózni, a család gyakran magával vitte, ha kirándulni mentek. Ezúttal is örömmel foglalta el megszokott helyét a hátsó ülésen. Tekintete kis gazdáját, Tomit kereste, aki mindig mellette ült, simogatta a szőrét. Az autó ezúttal Tomi nélkül indult el...

A városba megérkezve, gazdája magára hagyta Bobit az autóban. Az ebet a hosszú, fásaszító út után elnyomta az álom. Bobi akkor ébredt fel, amikor gazdája kinyitotta a gépkocsi hátulsó ajtaját. Abban a hiszemben ugrott ki az ajtón, hogy már otthon vannak. Az ismerős környezet helyett egy ismeretlen, sűrű erdőben találta magát. A kutya kérdően tekintett gazdájára. A férfi megsimogatta Bobi fejét, egy darab kenyeret vett elő, amit a kutya lába elé dobott.

Bobi nem volt éhes, a kenyeret meg se szagolta. Arra várt, hogy gazdája kinyissa számára a becsukódott ajtót. Ahelyett az autó villámgyorsan elrobogott előle... Bobi egy darabig tanácstalanul állt az út szélén, majd az utat szaglászva elindult az autó nyomában...

A férfi néhány kilométer út után – lelkiismeretét megnyugtató – megfordult a járművel, azzal a szándékkal, hogy hazaviszi az ebet. Lassú tempóban járatta kocsiját, figyelmesen leste az út mindkét szélét, azonban Bobi nem tűnt fel a láthatáron...

Elmúlt több mint egy hét, Bobi nem került elő. Tomi, valahányszor a nevét emlegette, apja próbálta őt megvigasztalni. – Ne búsulj, kisfiam, a Bobi úgyis már öreg volt, talán jobb is, hogy elment, majd szerzek én neked egy másikat! Már ki is néztem egyet. – De papa, olyan okos kutyát, mint a Bobi, olyat nem találsz sehol! – válaszolt a fiú dacosan.

Úgy hajnaltájban az asszony kutyavonításra riadt fel álmából. Az állat hangja egyre halkabbnak tűnt... egyszer-kétszer fájdalmasan felüvöltött, aztán végképp elnémult. Az asszony felébresztette a férjét. – Papa, hallottad azt a vonítást? Nekem úgy tűnt, mintha a Bobinkat hallottam volna! – Ugyan drágám, biztosan fantáziálsz! Lehet, hogy rosszat álmotdál. – érvelt a férj. – Az lehetetlen, hogy olyan messziről hazatalálna! – szólt el magát akaratlanul. – Hogy érted azt, hogy olyan messziről?! – tudakolta az asszony. – Ne haragudj drágám, de nem akartam nektek, főleg a gyerekeknek a kutya elaltatásával fájdalmat okozni, inkább elvittem magammal D-be, ott kiraktam az erdőben. Nagyon sajnálom a dolgot, vissza is fordultam azzal a szándékkal, hogy hazahozom, de már késő volt... – Ember! Hogyan juthatott ilyesmi az eszedbe?! – korholta férjét az asszony. – Jaj, csak a gyerek meg ne tudja! – Nyomban kiugrott az ágyból, hálóingben sietett a kapu felé...

A kutya elnyúlva, élettelenül feküdt a járdán. Az asszony azonnal felismerte Bobit. Megérintette kezével, teste még meleg volt; oldalán vágott seb, melyből szivárgott a vér. Az asszony a látványtól felkiáltott... Mögötte ott állt a férje, aki a lárma hallatán kisietett a kapuhoz. – Hallgass, az ég szerelmére! – csitította feleségét – még fel találod ébreszteni a gyereket! Az lenne még egy tragédia!

Gondterhelten megvakarta a feje búbját, majd fogta a tetemet, hátra vitte az udvarba... Mielőtt a nap előbújt a hegyek mögül, Bobit elásta a kertben.

Tarján, 1997

Kőnig Róbert grafikája